

“Hope For Children” CRC Policy Center

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
CAN MDS
CAN-MDS II POLICY RECOMMENDATIONS AT NATIONAL LEVEL:
CYPRUS

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship
Programme of the European Union

Acknowledgements & Disclaimer

This document has been produced within the framework of the project CAN-MDS II. Rights, Reference Number: REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017.

It has been produced with the financial support of the Rights, Equality and Citizenship Programme, of the European Union. Its contents are the sole responsibility of the authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

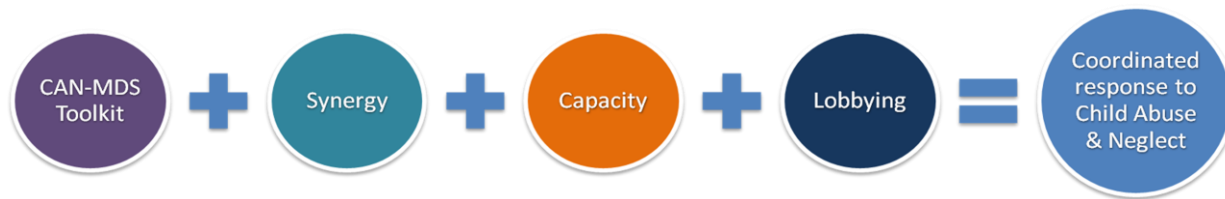

Table of content

Το πρόβλημα στην Κύπρο αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων	4
Σχετικές εξελίξεις στο Κυπριακό κεκτημένο αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων.....	5
Προβλήματα και κωλύματα αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων.....	6
Λύσεις και επόμενα βήματα.....	8

Το πρόβλημα στην Κύπρο αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων

Στην Κύπρο, δεν υπάρχει ένα πλήρες σύστημα καταγραφής δεδομένων, αλλά ούτε και ενιαίο, προκειμένου να γίνεται συλλογή και λήψη συστηματικών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων, όχι μόνο για την καταγραφή δεδομένων περιστατικών κακοποίησης και/ή παραμέλησης παιδιών αλλά και για πολλές άλλες περιπτώσεις. Αυτό καθιστά αναγκαίο την λήψη δραστικών μέτρων σχετικά με την δημιουργία και υλοποίηση συστημάτων καταγραφής δεδομένων. Αναντίρρητα, η σωστή συλλογή δεδομένων, μπορεί να βοηθήσει τόσο στην κατανόηση του όποιου προβλήματος, αλλά και στην αντιμετώπιση, κυρίως όμως στην πρόληψη.

Παρόλο που υπάρχουν υπηρεσίες και συστήματα συλλογής δεδομένων για διάφορους τομείς, εντούτοις φαίνεται να μη γίνεται σωστή χρήση από τους χειριστές, με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις, τα δεδομένα αυτά, να μην είναι μετρήσιμα ή ακόμη και αξιόπιστα. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν αρκετά συστήματα συλλογής δεδομένων, τα οποία είναι απαρχαιωμένα και δεν έχουν τροποποιηθεί και εφαρμοστεί στην εποχή και τωρινή πραγματικότητα.

Αναφορικά με τον τομέα συλλογής δεδομένων σχετικών με τα παιδιά, το πρόβλημα μεγεθύνεται, εφόσον εκ των πραγμάτων μιλάμε για μια διατμηματική και πολυπηρεσιακή εμπλοκή και συνεργασία, όπου η συγκέντρωση όλων των σημαντικών πληροφοριών σε ένα σύστημα ή φορέα, όχι μόνο αποτελεί δύσκολο έργο - έως ακατόρθωτο θα έλεγε κανείς - καθιστά επίσης δύσκολη την συλλογή κάτω από την ίδια φιλοσοφία. Για παράδειγμα, για κάθε υπηρεσία είναι διαφορετικές οι πληροφορίες που θεωρούν σημαντικές από αυτές που θεωρεί σημαντικές μια άλλη υπηρεσία. Επίσης, το πρόβλημα δεν είναι μόνο διυπηρεσιακό αλλά και ενδοτμηματικό, όταν οι επαγγελματίες προέρχονται από διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς. Διαφαίνεται έντονο στην κυπριακή πρακτική, ότι οι επαγγελματίες κάθε τομέα/κλάδου, δεν χρησιμοποιούν μια ομογενή και κοινή γλώσσα με κοινούς ορισμούς και ορολογία - εφόσον αυτό εξαρτάται από το επαγγελματικό υπόβαθρο του κάθε επαγγελματία (π.χ. ψυχολόγοι vs κοινωνικοί λειτουργοί vs αστυνομία). Αυτό προκαλεί σύγχυση στα δεδομένα, αφού δεν καταχωρούνται όλα τα περιστατικά και τα σχετικά δεδομένα τους, κάτω από την ίδια ομπρέλα, με ίδιους ορισμούς.

Ένα άλλο πρόβλημα αναφορικά με την συλλογή δεδομένων σε περιπτώσεις κακοποίησης και/ή παραμέλησης παιδιών, και αναφορικά επίσης με την διατμηματική και πολυεπιστημονική προσέγγιση και διαχείριση των περιστατικών αυτών, είναι η επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών. Η κακής ποιότητας επικοινωνία των επαγγελματιών αυτών, πολλές φορές δυσχεραίνει τη σωστή καταγραφή

των περιστατικών αλλά και όλων των στοιχείων που αφορούν ένα περιστατικό, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σωστό, ακριβές και μετρήσιμο αποτέλεσμα.

Ακόμη ένα πρόβλημα, το οποίο δεν θα μπορούσαμε να παραβλέψουμε, είναι τα ηλεκτρονικά συστήματα και πλατφόρμες του δημοσίου, και κυρίως των υπηρεσιών με μεγάλο φόρτο εργασίας, τα οποία δεν είναι σύγχρονα σε πολλές περιπτώσεις, και δεν φιλοξενούνται σε ικανοποιητικούς διακομιστές, με αποτέλεσμα να καθίστανται τα συστήματα αργά, ή να πέφτουν ή ακόμη και πιο εύκολα προσβάσιμα από τρίτους θα έλεγε κανείς.

Σχετικές εξελίξεις στο Κυπριακό κερτημένο αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων

Παρά τις όποιες δυσκολίες και κωλύματα, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές δράσεις προς την εξέλιξη και μορφοποίηση της ενιαίας συλλογής δεδομένων αναφορικά με περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών. Συγκεκριμένα, το 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο της Κύπρου, συμφώνησε και εκπόνησε την Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και την Παιδικής Πορνογραφίας. Αυτή η εθνική στρατηγική συνιστά το βασικό κείμενο πολιτικής και κατεύθυνε τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες των Αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας αναφορικά με το πιο πάνω θέμα. Στην εν λόγω στρατηγική του 2015, αναφέρεται ρητά η σημαντικότητα λήψης και συλλογής δεδομένων. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι η συλλογή δεδομένων είναι ουσιαστική για το σχεδιασμό διαδικασιών όπως η **πρόληψη, ο εντοπισμός, η αναφορά, η παραπομπή, η διερεύνηση, η θεραπεία, η παρέμβαση της δικαιοσύνης, η παρακολούθηση των υποθέσεων και η αποτροπή της επαναθυματοποίησης.**

Εφόσον αναγνωρίστηκαν επίσημα ως απαραίτητα, τα συγκεντρωτικά δεδομένα, για την αναγνώριση των τάσεων, τη μέτρηση της απόκρισης στο πρόβλημα και το σχεδιασμό πολιτικών, αποφασίστηκε η ενίσχυση της ανάπτυξης εργαλείων που θα διευκολύνουν το συντονισμό και θα επιταχύνουν τη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών. Η συλλογή επαρκών δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για να καταστεί το πρόβλημα της βίας κατά των παιδιών ορατό, να κατανοηθούν οι αιτίες και να ενισχυθεί η προστασία των παιδιών έναντι του κινδύνου, αλλά επίσης, τα δεδομένα αυτά είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη κυβερνητικών πολιτικών, το σχεδιασμό και προϋπολογισμό καθολικών και αποτελεσματικών υπηρεσιών προστασίας του παιδιού, αλλά και για την τεκμηριωμένη ανάπτυξη νομοθεσίας, πολιτικών και διαδικασιών.

Έτσι καθόρισε το Υπουργικό Συμβούλιο την αναγκαιότητα και χρησιμότητα των δεδομένων και εισηγήθηκαν μέσω της στρατηγικής, τη συμμετοχή της Κύπρου στο πρόγραμμα CAN MDS, όπου ο κεντρικός χειρισμός του συστήματος θα λαμβάνει χώρα στο Σπίτι του Παιδιού, αφού είναι υπό τον έλεγχο των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, στελεχώνεται από ειδικά εξειδικευμένο μόνιμο προσωπικό και σε σχέση με περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών θα συντονίζονται εκεί όλες οι κρατικές υπηρεσίες πρώτης γραμμής (Αστυνομία, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας). Σήμερα, περίπου έξι χρόνια μετά την εκπόνηση της στρατηγικής και με την χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το σύστημα συλλογής δεδομένων CAN, έχει ξεκινήσει να λειτουργεί πιλοτικά στο Σπίτι του Παιδιού.

Επίσης αναφορικά με τα συστήματα και τους διακομιστές, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα βελτίωσης, κυρίως αναφορικά με τα συστήματα των υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας, οι οποίες υπηρεσίες πλέον είναι σε θέση να φιλοξενούν και να διαχειρίζονται ως εθνικοί διαχειριστές την πλατφόρμα CAN.

Προβλήματα και κωλύματα αναφορικά με την πλατφόρμα CAN MDS

Το κυριότερο πρόβλημα που προέκυψε, αναφορικά με την εφαρμογή σε λειτουργία της εν λόγω πλατφόρμας, ήταν φυσικά, η πανδημία, εφόσον κατέστη δύσκολο και χρονοβόρο να εκπαιδευτούν οι επαγγελματίες, προκειμένου να τεθεί σε λειτουργία η πλατφόρμα. Για αυτό το λόγο, η πιλοτική φάση του προγράμματος, δεν επιτεύχθηκε κατά την διάρκεια του έργου, αλλά επεκτείνεται μερικούς μήνες μετά την λήξη αυτού.

Τα προβλήματα και τα κωλύματα που προκύπτουν και απαιτούν την προσοχή μας, όμως, επεκτείνονται της πανδημίας. Οι εκπαιδεύσεις, επιλέχθηκε να γίνουν σε διατμηματική βάση, με συμμετέχοντες σε κάθε ομάδα από διαφορετικές υπηρεσίες και επαγγελματικά υπόβαθρα με σκοπό τόσο να παρατηρηθεί η διατμηματική συνεργασία αλλά και να γίνει ανταλλαγή απόψεων και διάλογος μεταξύ όλων αναφορικά με το σύστημα, ώστε να παρατηρηθεί η σχέση συνεργασίας των επαγγελματιών αλλά και η ομοιογένεια των θέσεων και απόψεών τους αναφορικά με το θέμα. Παρατηρήθηκε, ότι η συνεργασία των τμημάτων/υπηρεσιών νοσεί ως προς την επικοινωνία αλλά και τη γραμμή πλεύσης.

Επίσης, παρατηρήθηκε μια διαφορετική κουλτούρα μεταξύ των επαγγελματιών. Για παράδειγμα, οι επαγγελματίες από τις ΜΚΟ, που ασχολούνται περισσότερο με την έρευνα, ευαισθητοποίηση και χάραξη πολιτικής, εκλαμβάνονται τα δεδομένα ως μεγαλύτερης σημασίας και βαρύτητας απ' ότι για παράδειγμα

οι αστυνομικοί, που θεωρούν ότι τα δεδομένα δεν είναι τόσο σημαντικά και πως η όλη διαδικασία θα επιβαρύνει το φόρτο εργασίας τους. Η γενικότερη εικόνα από όλους τους επαγγελματίες αναφορικά με τη σημαντικότητα των δεδομένων δεν ήταν ικανοποιητική στο σύνολό της, εφόσον διαφαινόταν έντονα η άγνοια αναφορικά με τις επιπτώσεις που έχει η μη συλλογή δεδομένων στην άμεση αντιμετώπιση της κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών.

Ένα εξαιρετικά μεγάλο κώλυμα που προκύπτει αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων, είναι η μη ενιαία προσέγγιση και διαχείριση των περιστατικών από όλες τις υπηρεσίες. Ακόμη και μέσα από το σχετικό διάλογο που προέκυψε μεταξύ των επαγγελματιών αναφορικά με το σύστημα CAN, υπήρξαν διαφωνίες μεταξύ επαγγελματιών από συγκεκριμένες υπηρεσίες, οι οποίες και στη πράξη δυσκολεύονται να συνεργαστούν, με αποτέλεσμα τη δημιουργία τόσο πρακτικών προβλημάτων που αφορούν τη καθαυτή διαχείριση ενός περιστατικού, αλλά κυρίως της επικοινωνίας και ανταλλαγής στοιχείων μεταξύ των υπηρεσιών, το οποίο φυσικά προκύπτει σε ένα εξαιρετικά μεγάλο κώλυμα συλλογής δεδομένων.

Περαιτέρω προβλήματα αφορούν την υποστελέχωση των υπηρεσιών, εφόσον αρκετοί επαγγελματίες ακόμη και κατά τις εκπαιδύσεις χειριστών της πλατφόρμας, ανέφεραν ότι η καταγραφή των στοιχείων κάθε υπόθεσης στην πλατφόρμα θα επιβαρύνει το φόρτο εργασίας τους. Αναντίλεκτα, όταν χειρίζονται δεκάδες υποθέσεων με ήδη επιβαρυνμένο εργασιακό ημερολόγιο, η περαιτέρω «επιβάρυνση» της δουλειάς τους μέσα από πρόσθετες ενέργειες, όπως αυτή της καταγραφής των λεπτομερειών ενός περιστατικού, αναστατώνει τους επαγγελματίες, οι οποίοι μπορεί μελλοντικά κατά την λειτουργία της πλατφόρμας είτε να αμελούν να καταγράψουν τα περιστατικά στη πλατφόρμα είτε να πράττουν τούτο αμελές.

Ακόμη, διαφάνηκε έντονα η ανάγκη περαιτέρω εκπαίδευσης επαγγελματιών αναφορικά με την ευαισθητοποίηση μορφών κακοποίησης και παραμέλησης αλλά κυρίως της αναγνώρισης τέτοιων περιπτώσεων. Αυτό δημιουργεί πολλά προβλήματα τόσο αναφορικά με το φόρτο εργασίας όσο και με την ταλαιπωρία και τραυματισμό παιδιών που δεν έχουν υποστεί κάποιας μορφής κακοποίηση ή παραμέληση. Συγκεκριμένα, η κυπριακή νομοθεσία επιβαρύνει τους εκπαιδευτικούς με ευθύνη καταχώρησης υποψίας κακοποίησης ή παραμέλησης. Αυτό προκαλεί άγχος στους επαγγελματίες, και όντας όχι και τόσο καλά εκπαιδευμένοι να αναγνωρίζουν την κακοποίηση ή/και παραμέληση, προβαίνουν σε καταχώρηση καταγγελίας από φόβο να μην παραβούν το νόμο, και έτσι υπερφορτώνουν τον εργασιακό φόρτο των επαγγελματιών διερεύνησης τέτοιων περιστατικών. Αυτό επηρεάζει αρνητικά, τόσο τη διαχείριση των υποθέσεων, τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία αυτών όσο και τη συλλογή δεδομένων.

Λύσεις και επόμενα βήματα αναφορικά με την πλατφόρμα CAN MDS

Δεδομένων όλων των πιο πάνω αλλά και της γενικότερης εικόνας που έχει σχηματιστεί, τόσο από τις εκπαιδεύσεις όσο και από την εφαρμογή της πλατφόρμας μέχρι στιγμής σε πιλοτικό επίπεδο, προτείνονται τα εξής:

1. Να δοθεί η απαραίτητη έμφαση εκ μέρους των εμπλεκόμενων υπηρεσιών στην βιωσιμότητα της πλατφόρμας και μετά το πέρας της λήξης του προγράμματος. Επίσης, να δοθεί έμφαση στην επίσημη εμπλοκή όλων των απαραίτητων υπηρεσιών.
2. Να αναπτυχθούν εκπαιδευτικές ενότητες με σκοπό την εκπαίδευση επαγγελματιών αναφορικά με την κακοποίηση και/ή παραμέληση παιδιών, την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση αυτών, μετά από βιοματική ανάλυση των συγκεκριμένων αναγκών που προκύπτουν σε εθνικό πλαίσιο.
3. Επισημοποίηση της πλατφόρμας μέσω εισαγωγής σχετικής πρόνοιας στη νομοθεσία, ώστε να καθίσταται υποχρεωτική η πλήρης καταγραφή των περιστατικών και των σχετικών τους στοιχείων.
4. Η σωστή και εποικοδομητική χρήση των δεδομένων με μετρήσιμα αποτελέσματα, όσον αφορά την πρόληψη και καταπολέμηση τέτοιων περιστατικών.
5. Η ανάπτυξη ενός δικτύου για την καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των επαγγελματιών από διάφορες υπηρεσίες, ώστε να επιτευχθεί η διατμηματική συνεργασία στο μέγιστο δυνατό βαθμό και κατ' επέκταση η σωστή και πλήρης ανταλλαγή πληροφοριών.

